

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5879/2024
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Плана Ракоњац, адвокат из ..., против тужених „АИК банка“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Небојша Станковић, адвокат из ... и ББ из ..., ради недопустивости извршења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3530/23 од 12.10.2023. године, у седници одржаној 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3530/23 од 12.10.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев првотужене „АИК банке“ а.д. Београд за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 6768/2020 од 31.01.2022. године, ставом првим изреке, утврђено је према туженој „АИК банци“ а.д. Београд да је недопустило извршење у предмету Основног суда у Нишу 6 ИИ-7117/2017 и у предмету јавног извршитеља Жарка Димитријевића из ... И.И-../2017, ради намирења потраживања првотужене, као извршног повериоца према извршном дужнику ББ(раније ...) из ... на непокретностима, породичној стамбеној згради и помоћним објектима ближе описаним у том ставу изреке, саграђеним на кат.парцели .. и уписаним у листу непокретности .. КО Ниш-Бубањ, на којима је стављена забележба закључка јавног извршитеља Жарка Димитријевића из ... И.И-../2017 од 28.08.2017. године и решења о извршењу Основног суда у Нишу 6 ИИ-7117/2017 од 16.08.2017. године. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу захтева за утврђење права својине на описаним непокретностима према туженима. Ставом трећим изреке, тужена „АИК банка“ а.д. Београд обавезана је да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка поред износа досуђеног пресудом Основног суда у Нишу П 845/2019 од 12.03.2020. године исплати и износ од 39.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3530/23 од 12.10.2023. године, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке у односу на тужену „АИК банку“ а.д. Београд, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се у односу на ову тужену утврди да је недопуштено извршење у предмету Основног суда у Нишу 6 ИИ-7117/2017 и у предмету јавног извршитеља Жарка Димитријевића из ... И.И-../2017, ради намирења потраживања ове тужене, као извршног повериоца према извршном дужнику ББ (раније ...) из ..., на непокретностима и то породичној стамбеној згради и помоћним објектима, описаним у том ставу изреке, уписаним у листу непокретности .. КО Ниш-Бубањ, на којима је стављена забележба закључка јавног извршитеља др Жарка Димитријевића из ... И.И-../2017 од 28.08.2017. године и решења о извршењу Основног суда у Нишу 6 ИИ-7117/2017 од 16.08.2017. године. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој „АИК банци“ а.д. Београд надокнади парничне трошкове од 272.450,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, укинута је пресуда у ставу првом изреке у односу на тужену ББ из ... и тужба у том делу одбачена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Првотужена „АИК банка“ а.д. Београд је поднела одговор на ревизију.

Ревизија је дозвољена по члану 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Другостепени суд је материјално право применио на чињенично стање које је утврдио првостепени суд, па како другостепени суд није непосредно ценио изведене доказе, није учињена ни битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, у судском поступку покренутом 30.03.2012. године донета је правноснажна пресуда 17.03.2017. године, којом је друготужена ББ обавезана да првотуженој „АИК банци“ а.д. Београд исплати 696.433,82 динара са законском затезном каматом од 22.03.2012. године до исплате. На основу ове пресуде, као извршне исправе, решењем о извршењу Основног суда у Нишу 6 ИИ 7117/2017 од 16.08.2017. године одређено је извршење, те је на основу закључка јавног извршитеља Жарка Димитријевића из ... И.И ../2017 од 28.08.2017. године одређено спровођење извршења на непокретностима које су предмет овог парничног поступка и уписана забележба извршења у јавној евиденцији непокретности. Тужилац је као треће лице у наведеном извршном поступку поднео приговор трећег лица, након чијег одбијања је покренуо ову парницу 21.02.2019. године. Као прилог тврдњи да има имовинско право које спречава извршење, тужилац прилаже уговор о поклону који је као поклонопримац закључио са друготуженом, као поклонодавцем дана 25.06.2012. године. По овом уговору није извршен пренос права својине са друготужене на тужиоца, пошто не садржи *clausula intabulandi*. Поклонодавац је за себе и свог супруга ВВ уговором задржао право доживотног, бесплатног и личног коришћења наведене

непокретности (члан 2. став 2). Тужилац не живи у непокретности – кући у Нишу, улица ... број ..., која је предмет уговора о поклону и у неусељивом је стању.

Са полазиштем на наведено утврђење, првостепени суд налази да су за спорни однос релевантне одредбе члана 50. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 31/11... 106/15), пошто је овај закон важио у време закључења уговора о поклону. По овим одредбама треће лице има овлашћење да изјави приговор да се предмет извршења прогласи недопуштеним и поред чињенице да није уписан у јавним књигама као власник непокретности које су предмет извршења. Ова правила штите не само имаоца права својине, већ и ванкњижног власника који има пуноважан основ (уговор) за стицање права својине и који се налази у државини непокретности. У време закључења уговора о поклону није била донета извршна исправа на основу које је одређено извршење, па на тумачење права по коме је тужбени захтев основан упућују одредбе чланова 58. Устава Републике Србије, те чланова 20. став 1. и 33. Закона о основама својинскоправних односа. Тужбу у делу за утврђење својине првостепени суд одбацује, с позивом на одредбе чланова 294. став 1. тачка 6. и 295. Закона о парничном поступку, пошто је тужилац ванкњижни власник спорних непокретности и налази се у њиховој државини.

Другостепени суд, с позивом на одредбе члана 111. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15... 9/20) који се примењује на извршни поступак покренут 2017. године, налази да је становиште првостепеног суда неприхватљиво. Поступак из кога потиче извршна исправа донета 17.03.2017. године покренут је пре закључења спорног уговора о поклону, тако да је друготужена имала знања о постојању неизмирене обавезе коју је уговором преузела, па поклон није резултат добротинства, већ жеље да се избегне одговорност за дугове. Утврђене чињенице да тужилац не живи на адреси непокретности која је предмет уговора о поклону, односно да је непокретност у неусељивом стању, потврда су чињенице да тужилац фактички не врши власт на предмету уговора. Тужба је у односу на друготужену недозвољена, пошто се извршни дужник по одредби члана 111. став 3. Закона о извршењу и обезбеђењу обухвата тужбом једино за случај да је оспорио право трећег лица, што овде није случај.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд одлучио, када је нашао да тужилац нема право које спречава извршење на спорним непокретностима друготужене.

За одлуку у предметној парници меродавне су одредбе Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15.. 9/20), као закона по коме је покренут и по ком се спроводи извршни поступак.

По овом закону треће лице може у року од 30 дана од дана пријема решења о одбацивању или одбијању приговора да покрене парнични поступак против извршног повериоца ради утврђења да је извршење на предмету недозвољено (члан 111. став 1); извршни дужник који оспорава право трећег лица мора да буде обухваћен тужбом (члан 111. став 3); јавни извршитељ одмах доставља решење о извршењу органу који води катастар непокретности, ради уписа забележбе решења о извршењу на непокретности (члан 155. став 1); уписом забележбе решења о извршењу извршни поверилац стиче право да се намири на непокретности (право на намирење) и ако друго лице касније стекне својину на њој (члан 155. став 4).

Одредбом члана 33. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да се на основу правног посла право својине на непокретности стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом.

Из наведених законских одредби произилази да се право својине на непокретности на основу правног посла стиче тек уписом у јавну евиденцију непокретности, а да се у конкуренцији спорног имовинског права тужиоца и права на намирење првотужене банке које је стечено забележбом решења о извршењу у јавну евиденцију непокретности, мора водити рачуна о разлозима због којих је друготужена ББ у време уписа права првотуженог на намирење и даље била уписана као власник непокретности.

У конкретном случају, по оцени Врховног суда утврђена садржина уговора о поклону, као правног основа на коме тужилац заснива спорно имовинско право, не спречава намирење новчаног потраживања првотуженог, извршног повериоца из износа који ће се добити продајом непокретности друготужене, извршног дужника. Пре свега, како је то правилно нашао другостепени суд, друготужена је према свим околностима случаја, за случај испољавања степена пажње који се очекује у реализацији уговора о кредиту, морала имати знања о постојању дуга у време када је закључила уговор о поклону. Осим тога, из садржине уговора о поклону не следи да је она право својине на непокретности, које се састоји од права коршћења, прибирања плодова и располагања пренела тужиоцу. Друготужена је уговором о поклону за себе и свог супруга задржала право доживотног бесплатног и личног коришћења непокретности и није дала безусловну сагласност да се својина са њеног имена пренесе у јавној евиденцији непокретности на име тужиоца. Дакле, предметним уговором о поклону друготужена на тужиоца није пренела ни једно право из корпуса права која чине својину. Изглед непокретности не упућује на закључак да тужилац врши фактичку власт на кући која је предмет закљученог уговора, како то закључује другостепени суд, па је правилно одлучено да не постоји имовинско право тужиоца које спречава право првотужене банке на намирење.

Правилно је другостепени суд одлучио и о трошковима поступка на основу одредби члана 165. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење одлуке овог суда, па је на основу одредби чланова 165. став 1. и 154. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**